

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025-2026

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ/ΤΕΣΕΚ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 13 Μαΐου 2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β001

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας**.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Παραπληροφορημένοι ή ενημερωμένοι πολίτες;

Τα τελευταία τουλάχιστον είκοσι χρόνια, το φαινόμενο των ψευδών ειδήσεων έχει αναδειχθεί σε μείζον ζήτημα, κυρίως στο πεδίο της πολιτικής και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Οι ψευδείς ή παραποιημένες ειδήσεις, που παρουσιάζονται ως έγκυρες, αποτελούν σοβαρή πρόκληση για τους πολίτες που αναζητούν αξιόπιστη ενημέρωση και εμπιστεύονται τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Η ραγδαία ανάπτυξη των ψηφιακών πλατφορμών έχει διευκολύνει τη μαζική και άμεση διάδοση της παραπληροφόρησης, καθιστώντας όλο και δυσκολότερη τη διάκριση μεταξύ αξιόπιστων και αναξιόπιστων πηγών. Αν και οι ψευδείς ειδήσεις δεν αποτελούν νέο φαινόμενο, η διάδοσή τους έχει εκτοξευθεί χάρη στη δύναμη και την αμεσότητα των κοινωνικών δικτύων.

Το σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον ευνοεί την ταχύτατη εξάπλωση της παραπληροφόρησης, συχνά πέρα από τις δυνατότητες ελέγχου και διάψευσης. Έρευνες δείχνουν ότι οι ψευδείς ειδήσεις διαδίδονται γρηγορότερα και φτάνουν σε περισσότερους ανθρώπους από τις αληθινές ειδήσεις. Ο λόγος; Η συναισθηματική φόρτιση και το εντυπωσιακό περιεχόμενό τους. Σήμερα, με την εξάπλωση της Τεχνητής Νοημοσύνης, τα deepfakes – παραποιημένα βίντεο που μοιάζουν απόλυτα αληθινά – δίνουν νέα όπλα σε όσους επιδιώκουν να παραπλανήσουν.

Πίσω από τη δημιουργία ψευδών ειδήσεων κρύβονται διαφορετικά κίνητρα: πολιτικές σκοπιμότητες, ιδεολογική χειραγώγηση, ακόμη και το οικονομικό κέρδος μέσω διαφημίσεων. Η στοχευμένη παραπληροφόρηση διχάζει τις κοινωνίες και εμποδίζει τη διαμόρφωση συναινέσεων σε κρίσιμα ζητήματα. Οι «κατασκευαστές» των ψευδών ειδήσεων ξέρουν τι κάνουν: παραπλανητικοί τίτλοι, επιλεκτικά στοιχεία, εικόνες και γλώσσα που προκαλούν έντονα συναισθήματα. Στόχος είναι να μοιραστούν οι ιστορίες όσο το δυνατόν ευρύτερα.

Αναμφίβολα, ο αντίκτυπος των ψευδών ειδήσεων είναι σοβαρός: διαβρώνουν την εμπιστοσύνη προς τα παραδοσιακά μέσα, προκαλούν σύγχυση και καλλιεργούν κλίμα δυσπιστίας απέναντι σε κάθε είδους ενημέρωση. Η επίδρασή τους στις εκλογικές διαδικασίες είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς η παραπληροφόρηση μπορεί να επηρεάσει την κρίση των ψηφοφόρων και να χειραγωγήσει πολιτικές συμπεριφορές.

Η αντιμετώπιση του φαινομένου απαιτεί πολυεπίπεδη και συντονισμένη στρατηγική. Κρίσιμος παράγοντας είναι η ενίσχυση της παιδείας στα μέσα ενημέρωσης, ώστε οι πολίτες, ιδιαίτερα οι νέοι, να αναπτύξουν κριτική σκέψη και δεξιότητες αξιολόγησης της αξιοπιστίας των πηγών. Η Αγωγή στα μέσα ενημέρωσης αποτελεί καίρια δεξιότητα στην ψηφιακή εποχή. Πολιτικές και οικονομικές αναταράξεις έχουν αφήσει το έδαφος πρόσφορο για παραπληροφόρηση, ενώ η απουσία εξειδικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης στην ψηφιακή επικοινωνία, ιδίως στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κάνει τους νέους πιο ευάλωτους.

Η συστηματική εκπαίδευση σε θέματα ψηφιακής επικοινωνίας θα ενισχύσει όχι μόνο τη γνώση γύρω από τα ψηφιακά μέσα, αλλά και την κριτική ικανότητα, εξοπλίζοντας τους νέους με τις απαραίτητες δεξιότητες για να πλοηγηθούν στο σύνθετο τοπίο της σύγχρονης ενημέρωσης. Έτσι, οι πολίτες μπορούν να μετατραπούν από παραπληροφορημένοι ή

αδιάφοροι σε ενεργούς και καλά ενημερωμένους, γεγονός ζωτικής σημασίας για μια υγιή δημοκρατική κοινωνία.

Οι ψευδείς ειδήσεις δεν είναι απλώς ένα διαδικτυακό «παιχνίδι». Απειλούν τη δημοκρατία, υπονομεύουν την κοινωνική συνοχή και στρεβλώνουν την ενημέρωση. Συνεπώς, μόνο με συνεχή εκπαίδευση, ισχυρή δημοσιογραφική δεοντολογία και αξιόπιστους μηχανισμούς ελέγχου μπορούμε να χτίσουμε μια κοινωνία ανθεκτική στην παραπληροφόρηση και ικανή να προστατεύσει τις δημοκρατικές αξίες.

(απόσπασμα από το άρθρο του
Στέλιου Παπαθανασοπούλου, «Παραπληροφορημένοι ή ενημερωμένοι πολίτες;» που
αναρτήθηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα» στις 26 Σεπτεμβρίου 2025 (διασκευή)
Ανακτήθηκε στις 15 Απριλίου 2026 από
<https://www.tovima.gr/2025/09/26/media/parapliroforimeno-i-enimeromenoi-polites/>

Ο Στέλιος Παπαθανασόπουλος είναι Καθηγητής στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε περίληψη του κειμένου έκτασης 120 - 140 λέξεων.

(μονάδες 8)

A.I.2. Στη **δεύτερη (2^η)** παράγραφο («**Το σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον ... επιδιώκουν να παραπλανήσουν.**») χρησιμοποιείται η επίκληση στη λογική. Να γράψετε το μέσο πειθούς για τον συγκεκριμένο τρόπο πειθούς, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με **ένα (1)** στοιχείο από την παράγραφο.

(μονάδες 2)

A.I.3. Στην **τρίτη (3^η)** παράγραφο («**Πίσω από τη δημιουργία... όσο το δυνατόν ευρύτερα.**») αναφέρεται:

«Πίσω από τη δημιουργία ψευδών ειδήσεων κρύβονται διαφορετικά κίνητρα: πολιτικές σκοπιμότητες, ιδεολογική χειραγώγηση, ακόμη και το οικονομικό κέρδος μέσω διαφημίσεων».

Σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων να γράψετε και να εξηγήσετε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την παραπάνω άποψη. Στην αιτιολόγηση της άποψής σας, να αναφέρετε **δύο (2)** λόγους/παραδείγματα.

(μονάδες 4)

A.I.4. Στην **πέμπτη (5^η)** παράγραφο («**Η αντιμετώπιση ... κάνει τους νέους πιο ευάλωτους.**») αναφέρεται, μεταξύ άλλων:

«Πολιτικές και οικονομικές αναταράξεις έχουν αφήσει το έδαφος πρόσφορο για παραπληροφόρηση, ενώ η απουσία εξειδικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης στην ψηφιακή επικοινωνία...».

Στο πιο πάνω απόσπασμα υπάρχει μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας.

α. Να εντοπίσετε **ένα (1)** σημείο στο οποίο χρησιμοποιείται.

β. Να καταγράψετε **δύο (2)** λειτουργίες που εξυπηρετεί η χρήση αυτή, σε σχέση με το θέμα που θίγεται στην παράγραφο.

(μονάδες 4)

A.I.5. α. Να αναφέρετε ποιο **είδος σύνταξης** κυριαρχεί στην **έβδομη (7^η)** παράγραφο («**Οι ψευδείς ειδήσεις ... δημοκρατικές αξίες.**»), τεκμηριώνοντας με **δύο (2)** στοιχεία.

β. Να αναπτύξετε με **δύο (2)** επιχειρήματα τι επιτυγχάνεται με τη χρήση της συγκεκριμένης σύνταξης.

(μονάδες 4)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) αντώνυμη** από τις τρεις επιλογές που δίνονται σε κάθε περίπτωση, διατηρώντας τη σημασία που έχουν μέσα στην πρόταση.

(μονάδες 4)

α. [...] έχει αναδειχθεί σε μείζον ζήτημα, κυρίως στο πεδίο της πολιτικής...

(1^η παράγραφος)

i. έχει εξαφανιστεί

ii. έχει υποβαθμιστεί

iii. έχει αποτύχει

β. Κρίσιμος παράγοντας είναι η ενίσχυση της παιδείας στα μέσα ενημέρωσης [...]

(5^η παράγραφος)

i. παρεμπόδιση

ii. αποδυνάμωση

iii. μείωση

A.I.7. Να μεταφέρετε τον πιο κάτω πίνακα στο τετράδιο απαντήσεών σας και να συμπληρώσετε στην κατάλληλη στήλη **ένα (1)** παράγωγο ουσιαστικό και **ένα (1)** παράγωγο επίθετο για τα πιο κάτω ρήματα του κειμένου.

(μονάδες 4)

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ
διχάζει		
καλλιεργούν		

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Ο αντίκτυπος των ψευδών ειδήσεων είναι σοβαρός: διαβρώνουν την εμπιστοσύνη προς τα παραδοσιακά μέσα, προκαλούν σύγχυση και καλλιεργούν κλίμα δυσπιστίας απέναντι σε κάθε είδους ενημέρωση.»

Σε άρθρο σας που θα δημοσιευθεί στο περιοδικό του σχολείου σας, να εξηγήσετε **δύο (2)** συνέπειες της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να εισηγηθείτε **δύο (2)** τρόπους με τους οποίους το άτομο και η κοινωνία γενικότερα μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό της.

(Έκταση: τουλάχιστον 350 λέξεις)

Σημείωση: δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

Να μελετήσετε τα παρακάτω κείμενα και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Β1. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πίτσα Γαλάζη, «Αμμόχωση XXIV»

Μικρέ Σολωμέ σε λένε Ευαγόρα

και γράφεις τον ύμνο μας

Μικρέ Σολωμέ με τον στραγγαλισμένο ύμνο

και το συμπυκνωμένο δάκρυ στο σύνορο

Τα μονοπάτια και τα σκαλοπάτια σου

5

κατεδαφίσαν οι εποχούμενοι*

Αναβατόρια ανελκυστήρες ασανσέρ

ψηλά ανεβάζουν δεν ψηλαφίζουν

και απομακρύνουν από το χώμα σου

Εγώ που παράδωσα στη γη αγάπες κι όνειρα πολλά

10

για να γίνουν πατρίδα

Εγώ που είχα πατρίδα και δεν έχω πια

ο μέτοικος ποιητής

των ονείρων ο πρόσφυγας

ψάλλω τη λειτουργία να τελειώσω

15

παλαιο-λόγος

σε χρόνο που τρώει τον λόγο

την αρχή διαγράφοντας

*εποχούμαι [εποχούμενοι] = επιβαίνω σε όχημα

Ερώτηση Β1

α. Το ποιητικό υποκείμενο στην α΄ στροφή χαρακτηρίζει τον Ευαγόρα ως μικρό Σολωμό. Να αιτιολογήσετε τον χαρακτηρισμό αυτό, συσχετίζοντας τη δράση του Ευαγόρα με αυτή του Σολωμού. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αναφέροντας **δύο (2) στοιχεία**.

(μονάδες 6)

β. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε **δύο (2) λόγους** για τους οποίους γίνεται χρήση του **α΄ ενικού ρηματικού προσώπου** στη γ΄ στροφή.

(μονάδες 6)

B2. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στρατής Μυριβήλης, Η ζωή εν τάφω, «Η μυστική παπαρούνα» (απόσπασμα)

Το πόδι απόψε το νιώθω πολύ καλύτερα.

Μου 'ρχεται να σηκωθώ σιγά σιγά, να προχωρέσω μέσα στο σιωπηλό χαράκωμα. Είναι πολύ παράξενο το χαράκωμα με τόσο φως. Φέγγει σαν μέρα και όμως δεν έχει φόβο. Το φεγγαρόφωτο από μακριά, σα δεν αντιλαμπίζει σε γυαλιστερό μέταλλο, δεν ξεσκεπάζει τίποτε. Μπορώ το λοιπόν να περπατώ λεύτερα κάτω από τον αχνό πέπλο του που προστατεύει σαν ασημί σκοτάδι.

Για μια στιγμή πάλι μου περνά η ιδέα πως ετούτη η μοναξιά είναι αληθινή. Πως τάχα σηκώθηκαν όλοι και φύγανε και μ' αφήσαν μονάχον, ολομόναχον εδώ πάνω. Τότες μια κρυάδα περνά, λεπίδι, την καρδιά μου. Θα προτιμούσα να ξέρω πως ζούνε γύρω μου κρυμμένοι άνθρωποι, κι ας ήτανε μόνο οχτροί.

Προχώρεσα ως την άκρη του χαρακώματος του λόχου μας. Ως την έβγαση των συρματοπλεγμάτων. Εκεί είναι μια μυστική πόρτα που σφαλνά μ' ένα αδράχτι οπλισμένο με αγκαθωτά τέλια. Επειδή το μέρος είναι ένα νταμάρι όλο πέτρα και δε σκάβεται, σήκωσαν ένα προκάλυμμα με γεώσακους. Έτσι λένε κάτι σακιά μεγάλα με χώμα που μ' αυτά οχυρώνουν τα πετρώδικα χαρακώματα. Τα τσουβάλια αυτά κείτουντ' εδώ χρόνον-καιρό έτσι. Θα φάγαν υγρασίες, βροχάδες, χιόνια και ήλιους. Ήρθαν και σάπισαν από τα νερά, ο ήλιος τα τσουρούφλισε και τα 'καψε. Τραβώ το δάχτυλό μου πάνω τους. Λιώνει η λινάτσα. Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα. Είναι τσουβαλάκια φουσκωμένα-κάργα, όπως τα πρωτογέμισαν. Άλλα πάλι κρεμάζουν σαχλά, μισοαδειανά. Κάτου από το δυνατό φεγγάρι μοιάζουν με ψοφίμια σκυλιών, άλλα πρησμένα κι άλλα ξαντεριασμένα, σωριασμένα τόνα πάνου στ' άλλο.

[...] Γύρισα γρήγορα στ' αμπρί. Ας μπορούσα να κάμω μια μεγάλη φωταψία... Να κρεμάσω παντού σημαίες και στεφάνια! Άναψα στο λυχνάρι τέσσερα φιτίλια και τώρα πασχίζω να τη χωρέσω εδώ μέσα, μέσα σε μια τόσο μικρή γούβα, μια τόσο μεγάλη χαρά. Η ψυχή μου χορεύει σαν μεγάλη πεταλούδα. Χαμογελώ ξαπλωμένος ανάσκελα. Κάτι τραγουδάει μέσα μου. Τ' αφουκράζουμαι. Είναι ένα παιδιάστικο τραγούδι:

Φεγγαράκι μου λαμπρό...

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Jean Echenoz, «14» (απόσπασμα)

[...] ο Αρσενέλ, στερημένος από τους τρεις συντρόφους του τα πήρε άσχημα. Ήταν που ήταν ζόρικο πράγμα ο πόλεμος, αλλά, έστω, η συντροφιά τους τον έκανε βιώσιμο, μαζεύονταν και κουβέντιαζαν, αντάλλασσαν απόψεις, τσακώνονταν για να συμφιλιωθούν. Αυτό σχημάτιζε έναν καθησυχαστικό πυρήνα, η ύπαρξη του οποίου, παρότι ο κίνδυνος όλο και μεγάλωνε, κανείς δεν ήθελε να φανταστεί ότι υπήρχε περίπτωση να διακοπεί. Παρ' όλο που το σκέφτονταν καμιά φορά –έτσι, αόριστα–, είχαν αρχίσει να προετοιμάζονται για το ενδεχόμενο να τελειώσει οριστικά και να διασκορπιστούν: δεν είχαν πάρει κανενός είδους κοινωνική προφύλαξη, δεν είχαν διανοηθεί ποτέ να βρουν αναπληρωματικές φιλίες.

Έτσι, ο Αρσενέλ βρέθηκε μόνος. Προσπάθησε πολύ, τις εβδομάδες και τους μήνες που ακολούθησαν, να συνάψει σχέσεις με άλλους, όμως το πράγμα ήταν κάπως τεχνητό, αλλά και διόλου εύκολο, εξαιτίας του γεγονότος ότι, επειδή οι τέσσερις αυτοί άνδρες είχαν δώσει την εντύπωση μιας κλειστής παρέας, του ξεπλήρωσαν αυτή τη συμπεριφορά με το να τον αγνοήσουν –έστω και αν, ως το τέλος του χειμώνα, δεδομένων των σκληρών συνθηκών, επικρατούσε ακόμα ένα πνεύμα αλληλεγγύης στο στράτευμα. (σ. 79 - 80)

[...] Εμφανίστηκαν ζώα, ως συνήθως, που έδειχναν σαν να εκπροσωπούν καθένα τη συντεχνία του: ένα όρνιο ψηλά στον ουρανό, μια χρυσόμυγα στο χορτάρι, ένα βιαστικό κουνέλι που πετάχτηκε μέσα από ένα θάμνο και κάρφωσε το βλέμμα του στον Αρσενέλ για ένα δευτερόλεπτο πριν μια παρόρμηση το κάνει να ξαναφύγει δρομέως και πριν ο άνθρωπος προλάβει να σηκώσει το τουφέκι του που έτσι κι αλλιώς δεν το 'χε πάρει μαζί του, όπως δεν είχε πάρει ούτε το παγούρι του – απόδειξη ότι δεν το 'χε καθόλου προμελετήσει ν' απομακρυνθεί από τη στρατιωτική ζώνη, αποκλειστικά παρακινημένος από την ιδέα να περπατήσει λιγάκι, ν' αφαιρεθεί για μια στιγμή από τον φρικαλό κοπρώνα χωρίς καν την ελπίδα (αφού δεν του 'χε περάσει καν απ' το μυαλό) ότι αυτός ο περίπατος θα περνούσε απαρατήρητος [...]. (σ. 82)

Ερώτηση Β2

α. Να περιγράψετε **μία (1)** κοινή δυσκολία που βιώνουν οι ήρωες σε περίοδο πολέμου στα δύο αποσπάσματα. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** στοιχεία από το κάθε κείμενο.

(μονάδες 6)

β. Να προσδιορίσετε **δύο (2) κοινούς αφηγηματικούς τρόπους** που αποδίδουν όσα βιώνουν οι πρωταγωνιστές ενός πολέμου. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές από κάθε απόσπασμα.

(μονάδες 4)

B3. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ρέα Γαλανάκη, «Ελένη ή ο Κανένας» (απόσπασμα)

[...] Κι εγώ, αποφασίζοντας εκείνο το πρωί σε μίαν ξένη πολιτεία να δώσω ως άντρας εξετάσεις, ενδεχομένως να ζήσω έτι λίγα χρόνια, **γέννησα τον εαυτό μου ως Κανένα...** Θα ζούσα εφεξής ως Κανένας. Άλλωστε, εάν επέμενα να αναζητώ σηρίγματα στη μεταβατική μου ώρα, στον ίδιο κύκλο είχαν συνταιριάξει κάποτε τα ονόματα Ελένη και Κανένας. (σ. 78-79)

[...] Όταν τελείωσε η μαθητεία μου στη Σχολή του Όβερμπεργκ θα μπορούσα κάθε στιγμή να περιβληθώ τα γυναικεία φορέματα και να επιστρέψω στην Αθήνα. Τα χαρτιά θα τεκμηριώναν τις σπουδές και οι πίνακές μου την ωφέλεια που μου είχαν δώσει. Θα άπλωνα τούτη τη σπάνια πραμάτεια να τη δουν στο σπίτι, ενώ η μητέρα μου θα επέμενε ότι κάθε χάρτινη πραμάτεια είναι φθαρτή. [...] Θα χαιρόταν όμως ακόμη και αν, περιορισμένη στο πατρικό μου σπίτι, επομένως ασφαλής από τα ζωτικά κι από τα τρίστρατα, θα συνέχιζα να ζωγραφίζω κάνοντας ακόμη πιο αξιόπιστες τις ζωγραφιές μου λόγω των σπουδών. (σ.90)

Εγώ ήμουν ζωγράφος·μπορούσα να επέμβω στον τρόπο που έπρεπε να εικονίζονται οι γυναίκες μάρτυρες στο μεσαίο κλίτος των ορθόδοξων εκκλησιών, έστω επιθέτοντας μια πινελιά αμφιβολίας στο πιστό τους βλέμμα, που έλαμπε σαν φωτισμένο από όνυχια, φίλνισι κι αναστεναγμό. [...] Και παρά την κατακραυγή, ότι γυναίκες της σειράς μου δεν κατεβαίνουν να δουλέψουν ούτε μέσα ούτε προπάντων έξω από το σπίτι τους, άρχισα να εργάζομαι, ανεπίστρεπτα μετά την επιστροφή μου ντυμένη στα γυναικεία μακριά φορέματα, στα γυναικεία μακριά μαλλιά. (σ. 129)

Ερώτηση B3

i. Να παρουσιάσετε **δύο (2)** χαρακτηριστικά της προσωπικότητας της Ελένης, έτσι όπως παρουσιάζονται στα πιο πάνω αποσπάσματα. Να τεκμηριώσετε με **δύο (2)** αναφορές από το κείμενο.

(μονάδες 6)

ii. Να εξηγήσετε τη φράση «...γέννησα τον εαυτό μου ως Κανένα...», λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω αποσπάσματα.

(μονάδες 2)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ